

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM

OBOWIĄZUJĄCE W I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM

IM. K. BRODZIŃSKIEGO W TARNOWIE

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników I Liceum Ogólnokształcącego im. K. Brodzińskiego w Tarnowie jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownik szkoły traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Pracownik placówki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych I LO oraz swoich kompetencji.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1.

1. **Pracownikiem** I LO jest każda osoba zatrudniona na umowę o pracę/umowę cywilnoprawną.
2. **Dziecko** – każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
3. **Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. **Krzywdzenie dziecka** – każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony opiekuna, pracownika szkoły lub rówieśnika, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka. Przyjmuje formy przemocy fizycznej, emocjonalnej/psychicznej, seksualnej, zaniedbania.
5. **Przemoc fizyczna** – działanie wobec dziecka, które powoduje urazy na jego ciele, m.in. bicie go, w tym klapsy, policzkowanie, szarpanie, popychanie, zadawanie bólu, przypalanie papierosem. Przemoc ta może być jednorazowym incydem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
6. **Przemoc emocjonalna/psychiczna** – naruszanie godności osobistej ukierunkowanej na wyrządzenie szkody psychicznej poprzez m.in. poniżanie, wyzywanie, wyśmiewanie,

krytykowanie, straszenie, emocjonalne odrzucanie, lekceważenie, zastraszanie, nieposzanowanie potrzeb, nadmierne wymagania w stosunku do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka. Przemoc ta może być jednorazowym incydem lub powtarzać się przez dłuższy czas.

7. **Przemoc seksualna** – każde zachowanie osoby dorosłej, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia potrzeb kosztem dziecka. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
8. **Zaniedbanie** - głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby.
9. **Przemoc rówieśnicza** - wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji. Formy przemocy rówieśniczej: fizyczna (bicie, szarpanie, popychanie, niszczenie rzeczy, zabieranie i wymuszanie pieniędzy, plucie, kopanie, zmuszanie do wykonywania poniżających, ośmieszających czynności, w tym seksualnych), słowna (przezywanie, ubliżanie, wyśmiewanie, grożenie, prowokowanie poprzez np. robienie min lub wyrażanie różnych opinii), relacyjna (wykluczenie z grupy rówieśniczej, namawianie innych do odrzucenia ofiary, rozpowszechnianie plotek), cyberprzemoc (nękanie, straszenie, ośmieszanie poprzez wysyłanie wiadomości oraz komentarzy, umieszczanie lub rozpowszechnianie kompromitujących treści, zdjęć, filmów w Internecie).
10. **Dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające jego identyfikację.
11. **Osoba odpowiedzialna za wdrażanie i monitorowanie Standardów ochrony małoletnich** – wyznaczony przez dyrektora pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Standardów ochrony małoletnich.
12. **Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w sieci** – wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu i bezpieczeństwem dzieci w sieci.
13. **Zespół interwencyjny** – grupa złożona z pedagoga/psychologa, wychowawcy, wybranych nauczycieli podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy dziecku dotkniętemu problemem krzywdzenia.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 2.

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dziecka.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy podejmują rozmowę z opiekunami dziecka, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji dorosły – dziecko i dziecko – dziecko ustalone w placówce.
5. Jeżeli zagrożone jest życie i zdrowie dziecka, wzywają pogotowie ratunkowe i policję oraz postępują zgodnie z zaleceniami służb.

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

W sytuacji gdy dziecko jest krzywdzone przez opiekuna dziecka lub inną osobę dorosłą niebędącą pracownikiem szkoły

§ 3.

W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia lub posiadania informacji, że dziecko jest krzywdzone przez opiekuna dziecka lub inną osobę dorosłą, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej (załącznik nr 1) i przekazania uzyskanej informacji wychowawcy/pedagogowi/psychologowi/dyrektorowi szkoły.

§ 4.

1. Pedagog/psycholog w porozumieniu z dyrektorem szkoły wzywa opiekuna dziecka nie będącego w podejrzeniu sprawstwa, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
2. Pedagog/psycholog powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem i opiekunami dziecka.
3. Pomoc dziecku zawiera wskazania dotyczące:
 - a. podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki,

- b. wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku,
 - c. zaproponowania opiekunowi specjalistycznej placówki pomocy, jeżeli istnieje taka potrzeba.
4. Dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny opracowujący plan pomocy dziecku.
 5. Pracownicy szkoły wdrażają działania pomocowe i profilaktyczne.

§ 5.

1. Pedagog/psycholog/dyrektor szkoły informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia przez szkołę podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, zespół interdyscyplinarny – procedura „Niebieska Karta” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
2. Po poinformowaniu opiekunów przez pedagoga/psychologa/dyrektora szkoły – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego oraz przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do zespołu interdyscyplinarnego.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wymienionych w punkcie poprzedzającym.

W sytuacji gdy dziecko jest krzywdzone na terenie szkoły przez pracownika

§ 6.

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy negatywne zachowania innego pracownika w stosunku do dziecka, ma obowiązek interwencji. Informuje o zajściu dyrektora szkoły, który przeprowadza z pracownikiem rozmowę. Ustala z nim zasady eliminujące nieodpowiednie zachowania i sporządza notatkę służbową ze spotkania.
2. Każde dziecko, które doświadczy krzywdzenia przez pracownika szkoły ma prawo do poinformowania dyrektora szkoły lub pedagoga/psychologa/wychowawcę/nauczyciela, który sporządza opis sytuacji dziecka w oparciu o przeprowadzoną z nim rozmowę oraz z innymi osobami, które mają znaczące informacje w tej sprawie. Dalszy tok postępowania wskazany w punkcie poprzedzającym.
3. Dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, który opracowuje plan pomocy dziecku.

4. Pracownicy szkoły wdrażają działania pomocowe i profilaktyczne.
5. Gdy zaplanowane działania nie przynoszą rezultatu, dyrektor podejmuje działania wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy.
6. Dyrektor, jeśli podejrzewa popełnienie przestępstwa, oprócz w/w, wszczyna procedury zewnętrzne: zawiadamia policję lub prokuraturę.
7. Plan pomocy dziecku musi pozostawać w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami i musi zapewniać dziecku poczucie bezpieczeństwa oraz poszanowania jego godności.

**W sytuacji gdy dziecko jest krzywdzone na terenie szkoły przez inne dziecko/dzieci
– przemoc rówieśnicza**

§ 7.

1. W przypadku zgłoszenia pracownikowi szkoły przemocy rówieśniczej sprawa jest kierowana do pedagoga/psychologa szkolnego/wychowawcy.
2. Należy odizolować dziecko pokrzywdzone od krzywdzącego/krzywdzących i zadbać o ich bezpieczeństwo.
3. Z dzieckiem pokrzywdzonym pedagog/psycholog/wychowawca/dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę, udzielając mu wsparcia.
4. Z dzieckiem krzywdzącym pedagog/psycholog/wychowawca/dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę omawiającą jego zachowanie oraz informuje o konsekwencjach prawnych takiego postępowania.
5. Pedagog/psycholog szkolny wspólnie z wychowawcą klasy powiadamiają opiekunów dziecka krzywdzonego oraz opiekunów dziecka krzywdzącego.
6. Dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny opracowujący plan pomocy dziecku krzywdzonemu oraz krzywdzącemu.
7. Pracownicy szkoły wdrażają działania pomocowe i profilaktyczne.
8. W sytuacji gdy sprawca dopuścił się czynu karalnego powiadamiany jest dyrektor szkoły, a ten zawiadamia policję lub sąd rodzinny.
9. Podejmowane działania w ramach interwencji muszą zapewniać dziecku poczucie bezpieczeństwa i poszanowania jego godności.
10. Zawsze przeprowadzając wyżej opisaną procedurę, zespół bierze pod uwagę incydentalność/powtarzalność zachowania sprawcy, analizuje pozycję pokrzywdzonego,

sprawcy i świadka, bierze pod uwagę sytuację w kontekście środowiska rodzinnego, rówieśniczego pokrzywdzonego i sprawcy.

§ 8.

1. Z przebiegu interwencji sporządza się notatkę służbową, której wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszych Standardów.
2. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informacje o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania ich w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym osobom i instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
3. Wykaz spraw, podjętych na terenie szkoły, związanych z ochroną dzieci przechowuje powołana przez dyrektora szkoły osoba odpowiedzialna za wdrażanie i monitorowanie Standardów ochrony dzieci.

Rozdział IV

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

§ 9.

1. Dane osobowe podlegają ochronie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
3. Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, i zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
4. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka zawarte są w Kwestionariuszu osobowym ucznia.

§ 10.

1. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik szkoły może skontaktować się z opiekunem dziecka i uzyskać zgodę. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna dziecka bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

Rozdział V

Zasady dostępu dzieci do Internetu

§ 11.

1. Szkoła, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
2. Szkoła zapewnia dostęp do Internetu:
 - a. pod nadzorem nauczyciela na zajęciach informatyki,
 - b. za pomocą sieci wifi szkoły, po podaniu hasła,
 - c. w Multimedialnym Centrum Informacyjnym.
3. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem nauczyciela, nauczyciel ma obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Nauczyciel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć.
4. Sieć wifi szkoły zabezpieczona jest hasłem alfanumerycznym oraz zaawansowanym systemem ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet.
5. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet w Multimedialnym Centrum Informacyjnym reguluje Statut Szkoły.
6. W miarę możliwości nauczyciele informatyki w porozumieniu z osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo w sieci przeprowadzają z uczniami szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
7. W przypadku wykrycia niebezpiecznych i niepożądanych treści (treści pornograficzne, obraźliwe, rasistowskie, etc. nielegalne oprogramowanie, oprogramowanie potencjalnie szkodliwe) na komputerach z których korzystają uczniowie lub pracownicy, pracownik szkoły zgłasza ten fakt dyrektorowi oraz pedagogowi/psychologowi.
8. Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w sieci zabezpiecza dowody celem identyfikacji sprawcy.
9. W sytuacji gdy doszło do przypadku krzywdzenia dziecka z wykorzystaniem Internetu dyrektor powołuje zespół interwencyjny, który zawiadamia opiekunów pokrzywdzonego oraz sprawcy. Zespół interwencyjny obejmuje pomocą i wsparciem poszkodowanego oraz podejmuje działania i środki dyscyplinarne wobec sprawcy.
10. W zależności od powagi czynu dyrektor zawiadamia policję, sąd rodzinny lub prokuraturę.

Rozdział VI

Zasady bezpiecznych relacji personel szkoły – dziecko

§ 12.

1. Szkoła oferuje uczniom edukację w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.
2. Wszyscy pracownicy szkoły znają treść dokumentu Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stosują je w codziennej pracy.
3. Pracownicy szkoły w codziennych kontaktach z uczniami kierują się następującymi zasadami:
 - a. pracownik szkoły szanuje dziecko,
 - b. pracownik szkoły uwzględnia indywidualne potrzeby dziecka,
 - c. pracownik szkoły nie wyraża krytycznych, ośmieszających opinii, uwag i sądów wobec dziecka,
 - d. pracownik szkoły nie dyskryminuje dziecka,
 - e. pracownik szkoły nie wykorzystuje swojej przewagi wobec dziecka.
4. W szczególnych uzasadnionych przypadkach uzasadnione jest użycie siły przez pracownika szkoły w celu przerwania zachowań dziecka, które zagrażają życiu i zdrowiu jego samego lub innych. Jednocześnie szkoła dba o nietykalność cielesną dziecka.

Rozdział VII

Edukacja dzieci i opiekunów w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniem przemocą i wykorzystywaniem

§ 13.

1. W szkole odbywają się zajęcia na temat:
 - a. praw dziecka,
 - b. ochrony przed przemocą,
 - c. przemocy rówieśniczej,
 - d. zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w Internecie.
2. Dzieci są informowane przez wychowawcę do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia, wykorzystywania lub dyskryminowania.
3. Opiekunowie zapoznawani są ze Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
4. W gabinetach pedagogów i psychologa oraz na stronie internetowej szkoły znajdują się materiały informacyjne dla dzieci i opiekunów dotyczące instytucji, w których mogą szukać pomocy oraz telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży.

Rozdział VIII

Monitoring stosowania Standardów

§ 14.

1. Dyrektor wyznacza pedagoga specjalnego jako osobę odpowiedzialną za wdrażanie i monitorowanie Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Do kompetencji osoby odpowiedzialnej za wdrażanie i monitorowanie Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem należy:
 - a. przygotowanie personelu szkoły do stosowania Standardów,
 - b. przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu,
 - c. organizowanie i koordynowanie prac zespołu interwencyjnego i dokumentowanie jego prac,
 - d. prowadzenie dokumentacji ujawnionych i zgłoszonych incydentów oraz zdarzeń zagrażających dobru małoletniego w formie rejestru zgłoszeń, notatek służbowych (wzór stanowi Załącznik nr 1), raportu procedury interwencyjnej (wzór stanowi Załącznik nr 2),
 - e. informowanie dyrektora szkoły o ujawnionych i zgłoszonych incydentach oraz zdarzeniach zagrażających dobru małoletniego,
 - f. proponowanie zmian w Standardach.
3. Osoba odpowiedzialna za wdrażanie i monitorowanie Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem:
 - a. przeprowadza wśród pracowników szkoły, raz na dwa lata, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów, w której pracownicy szkoły mogą proponować zmiany (wzór ankiety stanowi Załącznik nr 3 do Standardów),
 - b. dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet,
 - c. sporządza na podstawie opracowania ankiet raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły.
4. Dyrektor szkoły wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom placówki, uczniom i ich opiekunom nowe brzmienie Standardów.

Rozdział IX

Przepisy końcowe

§ 15.

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, uczniów i ich opiekunów poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną oraz zamieszczenie na stronie internetowej szkoły i tablicy ogłoszeń w budynku szkoły.

Tarnów, dnia

Notatka służbowa

Dotyczy ucznia

imię i nazwisko, oddział

W dniu otrzymałam (-em) następujące informacje/zauważyłem(am) następujące objawy*, na podstawie których można podejrzewać krzywdzenie dziecka:

.....
.....
.....
.....

Opis sytuacji / zdarzenia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Podjęte działania:

.....
.....
.....
.....

.....

czytelny podpis

*właściwe podkreślić

Tarnów, dnia

Raport procedury interwencyjnej

Dotyczy ucznia

imię i nazwisko, klasa

Sposób zgłoszenia:

.....

Data przyjęcia zgłoszenia:

.....

Osoby uczestniczące:

.....
.....
.....

Zastosowane środki wychowawcze, dyscyplinarne, rekomendacje:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Plan działania (plan pomocy dziecku / środki zaradcze):

.....
.....
.....
.....
.....

podpisy:

.....
.....
.....

Kwestionariusz anonimowej ankiety dotyczącej monitoringu standardów przestrzegania standardów ochrony dzieci

Pytania

1. Czy znany jest Pani/Panu dokument „Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem”?

Tak

Nie

2. Czy zapoznała się Pani/Pan się z treścią tego dokumentu?

Tak

Nie

3. Czy stosuje Pani/Pan w swojej pracy zasady tych Standardów?

Tak

Nie

4. Czy w Pani/Pana miejscu pracy przestrzegana są standardy ochrony dzieci przez dorosłych?

Tak

Nie

5. Jeżeli nie to w jakim zakresie?

.....
.....
.....

6. Czy ma Pani/Pan propozycje dotyczące zmian Standardów ochrony dziecka w naszej szkole?

Jeśli tak, to proszę wpisać je poniżej:

.....
.....
.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

**Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad
ochrony dzieci**

.....
miejsce i data

Ja, nr PESEL
oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej
i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się
przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi
w I Liceum Ogólnokształcącym im. K. Brodzińskiego w Tarnowie i zobowiązuję się do ich
przestrzegania.

.....
podpis